

DIGI EI TULE PABERI ASEMELE, VAID KÕRVALE

Pärast pikka ja lõputuna tunduvat talve on kevad lõpuks oma õigused kehtestanud ja suur suvi oma järge ootamas. Koolides on taas käes aeg õppetööga mõneks ajaks lõpparve teha, viimased eksamid õiendada, tunnistused kätte anda ja saada, lõpu-pidusid pidada, et siis pikale päikeselise ja lõogastavale puhkusele suunduda.

Eks sellest unista meiegi kirjastuses, aga paraku on käes uute riiklike õppekavade rakendumise viimane aasta ja meie suvi möödub suuresti kirjastuse seinte vahel. Viimased kolm aastat on olnud meie õppekava rakendumise tõttu väljakutse, millega oleme mõnede ainete lõikes hiilgavalt hakkama saanud, aga samas mõnes teises ajahätta jäänud. Viimase tõttu vabandame koolide ja kõigi tellijate ees veel kord, kuid leiame, et oleme siiski igale olukorrale leidnud lahenduse, kas siis peatükivihikute, eelmise trüki tasuta jagamise või oma kodulehele materjali riputamise näol.

Terve aasta vältel oleme paralleelselt viimase pingutusega paberõppe-materjalide osas tegelenud ka digi-õpikutega. Saanud eelmise aasta 1. septembriks valmis esimese pääsukesega selles vallas, andis koolide ja

avalikkuse huvi meile jõudu ja tahtmist jätkata. Nii ongi tänaseks valmis või kohe-kohe valmis saamas 1., 4. ja 7. klassi olulised õpikud ehk eesti keele, matemaatika ning loodusõpetuse, samuti 7. klassi geograafiaõpik. 1. klassi õpikud pakuvad väikestele kooliskäijatele palju erinevaid mán-

gulisi lahendusi. Leidub nii värvi-mist, lohistamist, järjestamist kui ka üsna tavalist kirjutamist, sest seda oskust läheb ikka alati tarvis. Aabitse ja 1. klassi eesti keele õpikute tekste on võimalik lugemistasemetel või lõikude kaupa kuulata, need on sisse lugenud armastatud näitlejad Harriet

Toompere ning Andres Raag. 4. ja 7. klassi eesti keele õpiku igale peatükile on lisatud viis põnevat lisäülesannet, nii mõnedki neist toetuvad heli- või videofailele. Suurel osal ülesannetest on ka enesekontrolli võimalus.

Õppematerjalide digitaliseerimine tekitab alati palju mõtteid. Ühed

leiavad, et see on hea võimalus tava-pärast õppekirjandust tasuta saada. Siinkohal võime ausalt väita, et õppekirjanduse digitaliseerimine üksnes suurendab kulusid. Põnevate lahenduste lisamine on kallim kui trükkimine. Kuid avalikkusele vastu tulles oleme hoidnud oma digiõpikute hinnad kahe kolmandiku peal paberikandja hinnast. Teiseks arvatakse ekslikult, et digimaterjale kasutades kaotavad õpilased kirjutamis- ja suhtlemisoskuse ega omanda paljusid teisi seni oluliseks peetud oskusi. Ei meie ega koolid, kes on teistest tõsisemalt digiõpikutele mõelnud, pole seda meelt, et digi-õpik või mõni muu tänapäevane lahendus asendaks õpetaja-õpilase suhtluse, käsitsi kirjutamise või loovmõtlemise oskuse. Digimaterjalid on mõeldud siiski traditsiooniliste õppemeetodite kõrvale, mitte nende asemele.

Kes meie digiõpikute vastu suuremat huvi tunneb, siis üks hea võimalus nendega tutvumiseks on algklassi-õpetajate teabepäevad (vt viimast lehekülge).

Sooja suve soovides
TEIE KOOLIBRI

VALITUD MÜÜDIMAILMAD GÜMNAASIUMIÕPIKUS

Noarootsi kooli emakeeleõpetaja Monika Undo sai hakkama julgustükiga vormistada õpikuks kirjanduse kõige vanemat kihistust – müüte – puudutat materjal, mida ta oma tundides valikkursust „Müüt ja kirjandus“ käsitledes kasutab.

„Müüdi anatoomia“ on esimene „Müüdi ja kirjanduse“ valikkursuse jaoks mõeldud õpik ja seda võib hõlpsasti kasutada nii 10., 11. kui ka 12. klassis. Teemad on gümnaasisti haaravad, materjal on seotud tänapäeva kultuuriga ning ühiskonnas toimuvaga. Õpik sisaldab loomingu-lisi ja silmaringi arendavaid ülesandeid ning näiteid uudiskirjandusest.

Kuidas hõlmata hõlmamatut

Otse loomulikult on müüte puudutat materjalihulk hõlmamatu ja autoril on tulnud teha palju raskeid valikuid, mida võtta, mida jätta. Suureks abiks on muidugi riiklik õppekava, mis teatud piirid seab ja olulisema ette kirjutab. Käsitlemist on leidnud kõik põhimõisted ja antud nendevahelised seosed. Küll on aga valida tulnud ilu-kirjandusteoste hulgest, kõik lihtsalt ei mahu puht füüsiliselt 140 leheküljele.

Ülesehituselt on „Müüdi anatoomia“ lihtne ja konkreetne. Peamised mõisted koos selgitustega ja illustreerivate tekstidega asuvad õpiku esimeses kolmandikus, see aitab paremini käsitleda tüvitekste ja (arhetüüpseid) tegelasi-olendeid. Lõpus leiavad eraldi peatükkides koha kolm omanäolist eesti loojat: Lennart Meri, Andrus Kivirähk ja Mati Unt.

Vahest on õpiku suurimaks puuduseks lääneliku mõtlemise keskus, idamaade tõeliselt rikkalikku müüdi-maailma on käsitletud väga põgusalt.

Ka on vaid mainimise tasemele jäänud mõned olulised eesti mõtlejad, nagu Uku Masing ja Karl Kello. See-eest leiab teadvustamist ja tunnustamist üks maailma tuntumaid eesti folkloriste Felix Oinas.

Autor on püüdnud seda lünklikust kompenseerida tõeliselt mahuka allikaloendiga õpiku lõpus. Tõepoolest, seal leiab tõhusat lisamaterjali iga teemast rohkem huvitava. Ka viitab allikaloend tohutule ma-

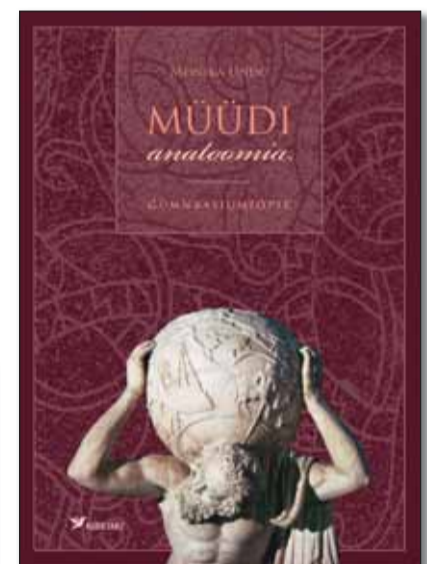
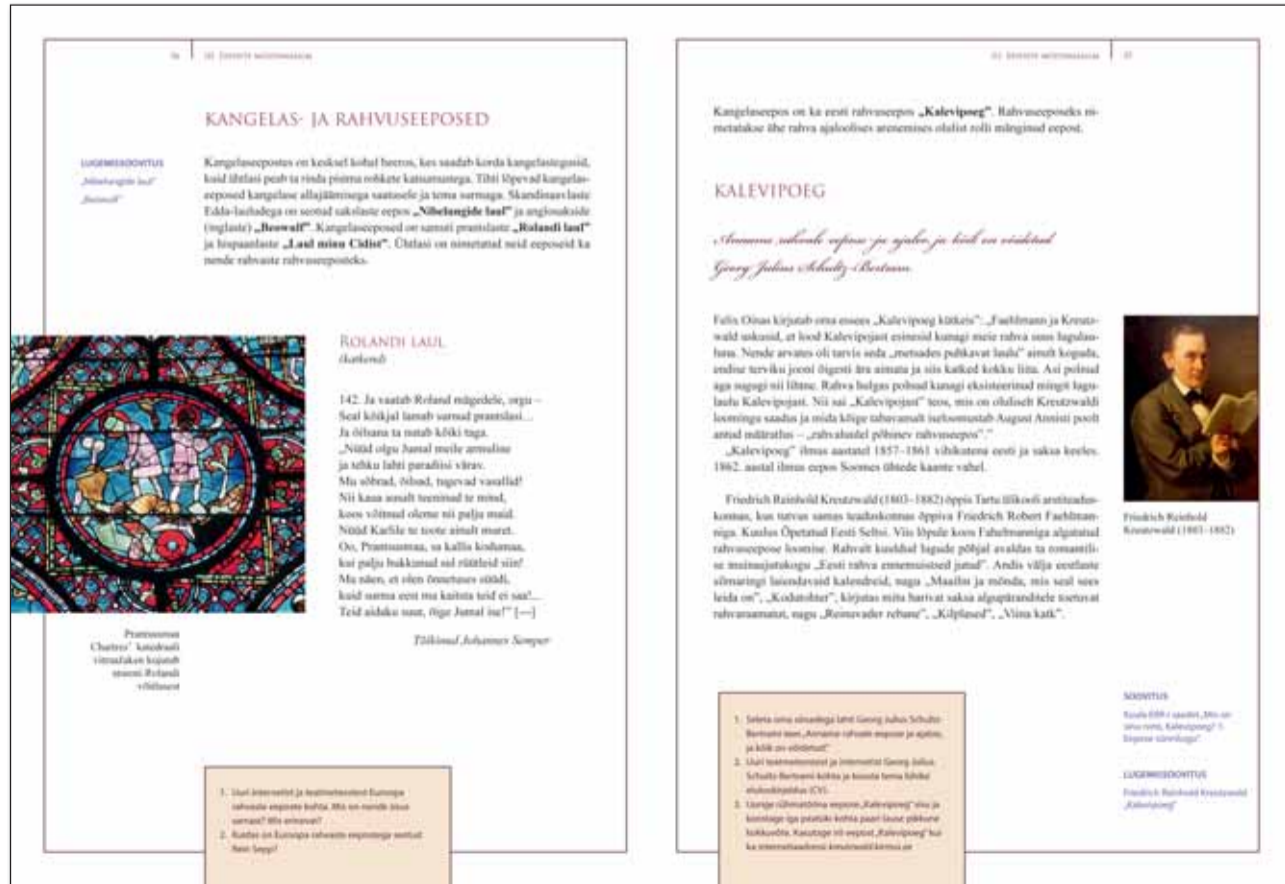
terjalihulgale, mille Monika Undo on õpikut koostades läbi töötanud.

Kuidas säilitada värskust

Selgelt kumab õpikust läbi tegevõpetajast autori soov säilitada teemakäsitlusele värskust ja leida tekte kirjanduse äärealadelt, mis oma kunstiliselt tasemelt vahest ei küündi küll nn hea kirjanduse hulka, kuid täidavad eesmärgistatult õpikus neile antud ülesande. Enamik tekstinäi-

teid on aga maailmakirjanduse tipp-teostest ja sõlmitud õpikuse ajalike seostega. Ilusad leiud on ka tuntud inimeste teemakohased tsitaadid mõne peatüki alguses (John Lennon, Albert Einstein jt).

Elavamaks muudavad ainekäsitluse mitmekülgsed ja eri tasemel harjutused ja projektid. Autor on lähtunud oma kogemusest ja katsetanud oma koolis enamiku neist läbi. Ülesandeid on alates väga lihtsatest kuni

päris keerulisteni, siinjuures tuleb õpetajal (kes ju tunneb oma õpilasi kõige paremini) endal otsustada, mida tasub teha.

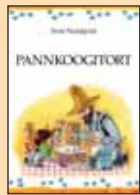
Õpik on autori nägu

Monika Undo pakub välja ühe võimaluse, kuidas „Müüdi ja kirjanduse“ kursust õpetada, lähtudes ikka enda lugemusest ja õpetajakogemusest. Seega on õpik „Müüdi anatoomia“ just tema nägu.

Kindlasti leiab iga õpetaja ja gümnaasiumiõpilane seal sedagi, mis oleks võinud põhjalikum olla, või siis hoopistükkis välja jääda. Alati jääb aga võimalus ainekäsitlust avardada ning seda iga klassi jaoks omanäoliselt muuta. „Müüdi anatoomia“ aitab meelsasti kaasa.

MEELIS LAINVOO,
toimetaja

TOP 10

1
Sven Nordqvist
Pannkoogitort

2
Ulf Stark,
Markus Majaluoma
Täitsapoiss

3
Sven Nordqvist
Findus kolib välja

4
Indrek Kuuse
Värvimisraamat. Veoautod

5
Liina Meresmaa
Näputööd 7. Heegeldatud vahepitsid ja ääreprintsid

6
Carla Bardi
Maitsev ja tervislik. Smuutid ja mahlakokteilid

7
Sig Lonegren
Pendliraamat

8
Heljo Mänd
Tuulehunt

9
Margit Sarapik
Kalendrilinna lood

10
Rosa Liksom
Kupee nr 6

UENENUD KIRJAVIHIKUD

„Ilusa emakeele“ 1. klassi õpivara kasutajatele on komplekti kuuluvad kirjavihikud arvatavasti tuttavad. Kirjavihiku 1. osa käib sisu poolest kokku aabitsa ja selle töövihiku teemadega ning tegeleb väiketähtedega. 2. osa on suurte kirjutustähtede tarvis ja tugineb ülesehituselt teises poolaastas kasutatavale õpikule-töövihikule, siduv telg on loodud õpiku läbiva tegelase onu Heino rännakuna läbi Euroopa.

Uut õppekava arvestades on „Ilusa emakeele“ klassikomplektid ümber töötatud ja ühtlasi on 1. klassi töövihikutesse lisatud viited kirjavihikutele: sobiva teema juures seisab töövihiku veerisel kirjatäht, mis viitab vastava tähe harjutusleheküljele või -külgedele kirjavihikus. Niisugune esitus aitab õpetajal tunde hõlpsasti kavandada, ilma et peaks oma töökatvatebelist hoolega järele pidama.

Kirjavihikud on koolides hästi vastu võetud: tunnustatakse head komplektisest seotust, mis toetab last mitmekesise materjali omandamisel, ja lapsesõbralikkust, mille on loonud nii mugav formaat kui ka köitvad teemad ja tööülesanded. Kiituse kõrval on aga õpetajad avaldanud arvamust, et vajalikuks kirja-

tehniliseks harjutamiseks on vihikutes ruumi napilt. Lihtsat lagedat või joonelist harjutuspinda pole koostajad trükivihikus siiski otstarbekaks pidanud – jäägu harjutamiseks A3 ja A4 formaadis valge paber ning tavaline abijoonetega jooneline vihik. Laste käeline võimekus ja areng on erisugune, mistõttu tuleb õpetajal konkreetseid ülesandeid nii või teisi diferentseerida ja kõikidele sobivat kaanest kaaneni täidetavat kirjavihikut koostada ei saa.

Küll aga ärgitas õpetajate tagaside kirjavihikuid toekalt täiendama. Mõlemad kirjavihikud on saanud 8-leheküljelise lisa: kirjatehniliselt kokku kuuluvate tähekuju plokile järgneb paarisleheküljel „Harjuta“, mis koondatab eelnenud tsükli kirjaharjutusi hästi kontsentreeritud moel. Kõik tähevormid on moodustatud kas joonest või ovaalidest. Kombineerides lihtsamaid liikumisi keerulisematega ja need sobivas järjekorras harjutades kujunebki ladus ja loetav käekiri.

Väiketähevihiku „Harjuta“-leheküljed algavadki reaga, mis annab kõigepealt ette tähekuju põhijoone. Sellele järgnevad üksikõnad – kõik need on ühel või teisel moel paras-

jagu õpitavaga seotud ja arvestavad ühtaegu erisuguseid kirjatehnilisi aspekte, harjutades liigutakse ikka lihtsamalt keerulisemale.

Suurtähevihiku kasutamise ajaks peaksid käelise liikumise põhivõtted olema omandatud, mistõttu on kogu vihikus kirjatehniliste oskuste kujundamise kõrval esile tõstetud suurtähe tähtis kasutusvaldkond – nimed ja lause alguse suurtäht. Kohanimed olid fookuses juba kirjavihiku esmatrikis, nüüd on „Harjuta“-lehekülgedel esitatud ka isikunimed. Nimed on valitud, pidades eeskätt silmas

võimalikult mitmekesiseid täheosutamiseviise, aga hoolega on jälgitud ka seda, et oleksid esindatud nii pois- te kui ka tüdrukute, nii kodused kui ka rahvusvahelise levikuga nimed. Mõistagi ei puudu Jaagupi pereliikmete ja sõprade ning teiste komplekti tegelaste nimed. Sedakaudu on seotud tuttavam ja võõram ning lapse tähelepanu hoitakse aktiivsena, et kogu harjutustegevus oleks vahva ja lapsele meelepärane.

Peale lisatud harjutuslehekülgede on vihikutes tehtud muudki parandusi. Sisuleheküljed on valdavalt samasugused nagu esmatrikis. Oma mitmekesiste ülesannete ja vaheldusrikkusega on need osutunud töökindlaks ja lapsele huvitavaks, näitesõnu ja -lauseid ei ole seetõttu parandatud. Suurtähevihikusse on lisatud vastne Euroopa Liidu liikmesriik Horvaatia. Tähelepanu väär- ehk pisut olulisem muudatus: et laps hõlpsamini täpse reavahe kätte leiaks, on väiketäherida nüüd probleemsetes kohtades õrna halli tooniga markeeritud. Loodetavasti aitab see paremini leheküljel ja ridade vahel orienteeruda.

Toredat kirjutamist!

MARGIT ROSS,
kaasautor ja toimetaja

MATEMAATIKA 3. KLASSILE

Matemaatika õppimine ei saa üheski kooliastmes olla ainult valmis tööde äraõppimine, vaid protsess, milles osalevad aktiivselt kaks poolt: õpilane ja õpetaja.

Riiklik õppekava näeb ette, et esimese kooliastme lõpuks saab õpilane aru õpitud matemaatikareeglite ja oskab neid rakendada, loeb, mõistab ja edastab eakohaseid matemaatilisi tekste, näeb matemaatikat ümbritsevas elus ja kirjeldab seda arvude või geomeetria kujundite abil. 3. klassi uue, täiendatud ja parandatud õppekomplekti sisu on viidud vastavusse kehtiva riikliku õppekavaga ja see võimaldab saavutada õppeprotsessi kirjelduses esitatud õpitulemusi.

Õppekomplekt koosneb õpikust ja kahest töövihikust. Neis sisaldub naturaalarvude õpetus 10 000ni, käsitletakse peast liitmislahutamist ja

korrutamist-jagamist 100 piires ning kirjalikku liitmislahutamist 10 000 piires. Selgitatakse murdude 1/2, 1/3, 1/4 ja 1/5 tähendust ja õpetakse osa leidmist tervikust. Jätkub eelmistes klassides alustatud suuruste käsitlemine ja geomeetria kujundite tundmaõppimine. Õppekomplekt sisaldab mitmekesiseid tekstülesandeid õpitud arvutusoskuse piires. Lahendamiseks on ka nn avatud ülesandeid, mille korral on lahendusi rohkem kui üks või saab vastuseni jõudmiseks kasutada erinevaid lahendusteid.

Õppekomplektis sisalduvad ülesanded võimaldavad matemaatika mõtestatud õppimist. Tähtsal kohal on matemaatilise mõtlemise ja loovuse arendamine, probleem- ja nutuputamisülesannete lahendamine, õpitava sidumise reaalse eluga. Kõik see võimaldab lapsel ise aktiivselt te-

gutseda ja hankida erinevate meelte abil õpitavast uusi teadmisi ja oskusi. Nii õpikus kui ka töövihikutes on

materjali ka võimekamatele õpilastele: töövihiku 1. osas on tosin ja 2. osas kuraditosin päkkli nutikale nutuputajale, õpikus aga 16 tööjuhendit avastamiseks ja uurimiseks.

Õppekomplekti harjutusmaterjal on mitmekesise sisuga. Ülesanded toetavad lapse huvi ümbritseva elu, looduse ja ühiskonna nähtuste vastu. Mänguliste elementide kasutamine teeb õppimise vaheldusrikkamaks.

Õpiku lõpus on 16 leheküljel kogu esimese kooliastme matemaatikat kordav materjal „Tea ja oskan“, kus käsitletakse lühidalt kõike seni õpitut. Õpilastel on võimalik korrata olulisi mõisteid ja reegleid ning lahendada kõigi teemade kohta kordamisülesandeid.

Kolmanda klassi õppematerjalide kaudu on võimalik kujundada kõiki üldpädevusi, mis on esitatud uues õppekavas. Matemaatika on loimitud teiste ainetega, samuti on arvestatud läbivate teemadega.

MATEMAATIKA 8. KLASSILE

Õpik ilmub kahes osas, suures värvi- formaadis. Esimene osa koosneb sissejuhatavast kordamisest ja 3 peatükist („1. Hulkliikmed“, „2. Kahe tundmatuga lineaarvõrrandisüsteem“, „3. Matemaatilised laused“). Sissejuhatavas kordamises on hõlmatud peaaegu kõik teemad, mida on 7. klassis õpitud. Teine osa keskendub geomeetria ning sisaldab peatükke „4. Kahe sirge lõikamine sirgega. Trapets“, „5. Kujundite sarnasus“, „6. Ringjoon“. Õpiku 2. osa lõpeb kordamisülesannetega 8. klassis omandatu kinnistamiseks.

Iga peatükk algab eesõnaga „Mida uut õpime?“, kus on loetletud põhimõisted ja oskused, mida tuleb selle peatüki õppimisel saavutada. Nende juurde pööratakse peatüki lõpus „Enesekontrolli“ osa raames. Õpiku mõlema osa lõpus on antud paljude ülesannete vastused, samuti leiab sealt ainelõendi.

Ülesannete valik õpikus on väga mitmekülgne. Rutiinsete ülesanne-

te kõrval on palju selliseid, mis on mõeldud õpilase loogilise mõtlemise ja loominguoskuse arendamiseks. Samas on ülesanded jagatud lihtsamateks A-osa ja pisut keerulisemateks B-osa ülesanneteks. Õpiku suuremat formaati on kasutatud uute jooniste lisamiseks teemade selgitamiseks ja ülesannete sisu illustreerimiseks.

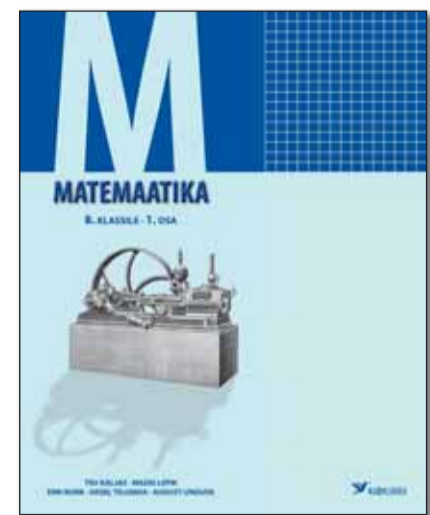
Koolibri põhikooli õpikute seeria, mille eestvedajaks võib nimetada professor Aksel Telgmaad, on juba ammu leidnud laialdase tunnustuse nii Eestis kui ka mitmetes välisriikides. Neid õpikuid iseloomustab aastaid lihvitud metoodika, hea ülesannete valik, jõukohasuse ja matemaatilise ranguse ning üldisuse mõistlik tasakaal.

Uue õpiku koostamisel on suurel määral lähtutud varasemast 8. klassi õpikust, kuid tehtud on ka väga olulisi muudatusi, täiendusi ja parandusi. Need on seotud nii uue õppekava kehtestamisega kui ka sisu kaasajas-

tamise ning metoodika täiustamisega. Suure panuse sellesse on andnud õpiku uus kaasautor, Tiiu Kaljas Tallinna Ülikoolist.

Süsteemiliselt on uues õpikus hakatud kasutama infotehnoloogia vahendeid, ennekõike paljudele õpetajatele juba tuttavat arvutiprogrammi GeoGebra. Õpiku esimeses osas õpitakse kahe tundmatuga lineaarvõrrandit esitama ka arvutiprogrammi abil, mis võimaldab arvutiga graafiliselt lahendada kahe tundmatuga lineaarvõrrandisüsteeme. Samuti on arvutiprogrammi kasutatud teoreemide tõestamisel vajalike abijooniste koostamiseks ning nende teoreemide tõesuses veendumiseks. Töö käik arvutiprogrammi kasutamisel on näidetes üksikasjaliselt lahti kirjutatud ning illustreeritud ekraanipiltidega võimalikult lõpptulemusest.

Varasemast rohkem on tähtsustatud ülesannete geomeetrist lahend-

damist, et tõestada algebralise lahenduse tõesust. Algebravalemite, nagu ruutude vahe ning kaksliikme ruut, on antud ka geomeetria tähendus, mida aitavad selgitada praktilised lõikamisülesanded.

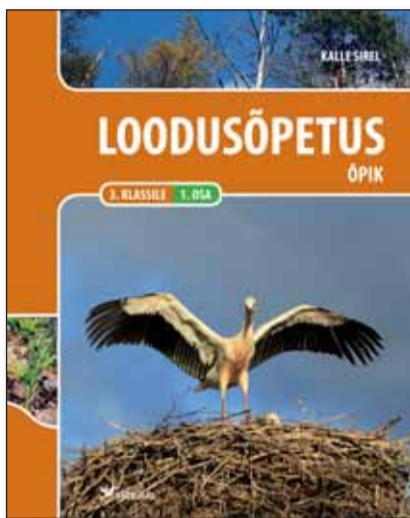
Samalaadseid täiendusi, muudatusi ja parandusi on tehtud ka õppekomplekti kuuluvas töövihikus.

LOODUSÕPETUS 3. KLASSILE

3. klassi loodusõpetuse õppekomplekti koostamisel on lähtunud riiklikust õppekavast. Õpikus käsitletakse kõigepealt liigi mõistet ja liikide erinevusi. Seejärel minnakse konkreetsemalt seente ja taimede käsitlemise juurde. Kooli algusnädalatesse on planeeritud ka õppekäik seente tundmaõppimiseks, sest sel ajal peaks metsad olema seeni täis. Taimede peatükis on käsitletud ka ravimtaimi ja mürgtaimi, et anda algteadmised nendest taimerühmadest. Edasi õpitakse tundma loomi ja loomadega seonduvat. Õppekava uute nõuete järgi on õpikusse lisandunud ülevaated samblikest, sammaldest ja sõnajalgadest. Endiselt käsitletakse ka baktereid. Olulise osana käsitletakse loomade eluviise, eri liiki organismide kooselu ning toiduahelaid.

Õpiku iga peatükki alustatakse varasema materjali kordamisest, teadmiste kinnistamisest, üldisemate teadmiste jagamisest, ühesõnaga lihtsamast. Järk-järgult minnakse keerulisemaks ja põhjalikumaks, näidatakse seoseid erinevate organismide elutegevuse vahel jne.

Õpikus on kaks peategelast, kellega kohtutakse iga peatüki alguses. Nende kogemuste, eelnevate teadmiste ja nendega toimunud sündmuste põhjal püstitatakse probleemküsimus teema käsitlemiseks. Vastused antakse peatükis. Probleemi sisulisele lahendamisele aitavad kaasa arvukad joonised ja fotod. Iga peatüki lõpus on rubriik „Huvitav teada“. Seal on olulist silmaringi laiendavat ja käitumist õpetavat lisamaterjali. Toodud on näiteks seenel-

käija meelepea, metsas käimise ja käitumise reeglid ning käitumis-

juhised puugi- ja rästikuhammustuse korral. „Huvitav teada“ peaks olema abimaterjaliks ka funktsionaalse lugemisõskuse arendamisel. Peatüki olulisem info on kokku võetud osas „Pean meeles“. Sellele järgnevad küsimused ja ülesanded, mis kinnistavad õpitut ning kõige lõpus on ülesandeid edasimõtlemiseks ja uurimiseks. Need peaksid ärgitama õpilasi lisainfot hankima, otsima vastuseid elulistele ja huvitavatele küsimustele, arutlema ja järeldusi tegema. Õpiku lõpus on õpikus käsitletud peamiste mõistete seletused.

Töövihik algab 2. klassi materjali kordamisega. Edasised töövihiku peatükid vastavad õpiku peatükidele. Igas peatükis on ka kordamisülesanded. Töövihikusse on püütud lülitada sellised ülesanded, mis suu-

navad õpitut teadmisi kasutama ja loovalt rakendama, looma seoseid õpikust omandatud teadmiste ja reaalse elu vahel. Töövihikus on juhendid katsete läbiviimiseks nii kodu kui ka klassiruumis. Eraldi osana on töövihiku lõpus seenelkäigu, sügise ja talvise õppekäigu ning lindude talvise vaatluse leheküljed. Ülesannete koostamisel on püütud kasutada võimalikult palju erinevaid ülesannetüüpe, et töövihiku täitmine ei muutuks liiga üksluiseks ja õpilased omandaksid erinevate ülesannete lahendamise oskuse. Ülesannete järel on ka viiteid internetilehekülgedega tutvumiseks ning info huvitava materjali allalaadimiseks nutitelefoni. Nutitelefoniidega on juba võimalik kasutada mitut määrajat, kuid nende arv lähiajal ilmselt suureneb.

LANGEVARJU-MÄNGUD

Langevari on suurepärase mänguvahend, mis köidab nii suurte kui väikeste mängijate meeli. Tänu oma värvikirevusele äratab see huvi ja tõmbab tähelepanu. Langevarju kasutusvõimalused on laialdased. Ta sobib kasutamiseks beebikoolis, lasteaias liikumis- ja muusikatundides, koolis õppetöö toetamiseks erinevates ainetundides ning meeleolu loomiseks vahetunnis. Mängujuhtidele on langevari asendamatult abivahend mängupidude, laagrite ja muude ürituste läbiviimisel. Eri vajadustega inimestega tegelejad saavad kasutada langevarju näiteks rahustava ja lõõgastava teraapiavahendina.

Olenevalt langevarju suurusest võib mängijate arv olla väga erinev. Näiteks kõige väiksema diameetriga langevarju ümber mahub kuni kaheksa mängijat, kõige suuremate ümber aga 50 ja rohkem mängijat. Koos saavad mängida erinevas vanuses, erinevate võimete ja oskustega inimesed. Langevarjumängud on erineva aktiivsustasemega, seega sobivad nad mängijatele nii koormuse andmiseks kui ka lõõgastumiseks.

Raamat pakub näpunäiteid langevarju soetamiseks ja hooldamiseks ning mängukoha valikuks. Eraldi peatükidena on välja toodud tegevused langevarjuga ja erineva raskusastmega mängude kirjeldused. Mängud on jaotatud mängijate vanuse alampiiri järgi. Kui aga süda on soe ja mängulusti jätkub, siis vanuse ülempiiri ühelgi mängul ei ole.

Seega ei õpeta me Teid sooritama langevarjuhüppeid kõrgustest, vaid pakume rohkelt lõbusaid ja sportlikke mänguideid langevarju mitmekülgselt kasutamiseks. Mei-

le on nende mängude kogumine ja väljamõtlemine pakkunud ohtralt avastamisrõõmu. Usume, et käesolev raamat aitab õpetajatel ja teistel mängimisega tegelevatel inimestel avastada samuti langevarjuga mängimise võlu.

EVE KÜLMALLIK, EVE SEPPER, autorid

MÄNGULISED ASTMED JA RÜTMID

„Rütmi- ja astmedoomino“ mängukomplekti on koostanud kogemustega muusikaõpetaja Ele Nugis, kes on töötanud 2002. aastast Tallinna Kunstigümnaasiumis ja 2006. aastast Tallinna Linnupesa Lasteaias. Viimastel aastatel on teda köitnud mänguline õpetamine, mille tulemusena on ta hakanud ka muusikatundides kasutama palju mängulisi tegevusi. Sellega seoses on valminud ka mitmed õppemängud.

Nagu juba nimigi ütleb, kuulub komplekti kaks mängu, mida saab mängida doomino põhimõttel. Mõlema mängu täpsem juhend – nii eesti- kui ka venekeelne – on mängukaartidega kaasas.

Kui kaardimängus on võitja – osavaim käemärkide (JO, LE, MI jne) või rütmide (TA, TI-TI, TA-A jne) tundja – selgunud, ei pea mäng sellega veel lõppema. Näiteks saab mängu

jooksul moodustunud rütmidoomino rea lõpuks üheskoos läbi plaksutada või siis ka läbi liikuda või koguni mõlemat. Astmedoomino rea saab aga näiteks lõpetuseks üheskoos läbi laulda, seejuures veel kord ka käemärke meelde tuletades.

KÄRT JÄNES-KAPP, toimetaja

AVASTA MUUTUSED

Raamat „Avasta muutused“ kasvab välja eelmisest raamatust „Avasta vedelikud“. Lastega koos tegutsedes ja uurides tekkis teadmine, et lapsed vajavad suunatud abi kõige ümbritseva märkamisel, uurimisel ja mõistmisel. Meie ümber toimuvad pidevalt mitmesugused põnevad muutused. Mõned muutused on väga kiired, teised kulgevad aeglaselt, kolmandad on päris aeglased. Et muutus on tihti peale pikaajalise protsessi, aitab selle jälgimine arendada kannatlikkust.

Lapsevanemad soovivad jätkuvalt teada, mida ja kuidas lasteaia õpetatakse. Kuidas seletada, miks üks või teine muutus toimub? Lapse parema arengu seisukohalt on otstarbekas, et õpetajad ja lapsevanemad tegutsesid käsikäes. Muutuste teema annab suurepärase võimaluse õues tegutseda ja õppida, sest paljud jälgitavad muutused toimuvad õues.

Raamat „Avasta muutused“ ongi praktiline materjal, mis aitab õpetajal ja vanemal koos lastega märgata ja jälgida meid ümbritsevaid muutusi. Raamat pakub ideid uurimislukku õppeks ning toetub lapse käe-

lisele tegevusele. Muutuste teema läbib koolieelse lasteasutuse õppekava paljusid olulisi ainevaldkondi, mis on tihedalt seotud lapse elu ja ümbritseva keskkonnaga: kodukoha loodus, looduskeskkond, inimene ja loodus, tervisele kasulik ja kahjulik, ohutus ja tervis ning mitmesugused ained ja materjalid.

Iga teema on üles ehitatud järjekorras: teema lühitutvustus, tegevuse eesmärgid, vajalikud materjalid ja tegevuse käik. Töölehed toetavad ja täiendavad iga teemat ja pakuvad rõõmsat käelist tegevust nii joonistamise, kirjutamise kui ka klepppiltide näol. Raamatust leiab ka rohkesti mängu- ja vaatlusi. Õppematerjal toetab laste oskust märgata ja tahtmist asjadest aru saada.

Egas midagi, väljas on kevad ja õues on tore mängida ja uurida.

Muutused on tavalised, juhtub neid ju iga päev – lihtsalt korra ringi vaata kohe neist sa mõnda näed.

Hoia ka edaspidi silmad lahti, sest ümberingi muutub kogu aeg midagi!

MAIKI KRUUDA, LEILI RANDJÄRV, autorid

TEGUSAD TEMPLID

Võib-olla ei seostu sõnadega „templid“ ja „trükkimine“ esmapilgul just kõige huvitavamad ja loovamad tegevused, aga kui natuke teemasse süveneda ja juurde sirvida raamatut „Tegusad templid“, saab üsna pea

selgeks, et templitrukk on tegelikult üks põnev ja lõpmata palju võimalusi pakkuv tegevus. Kuigi läbi aegade on trükitehnikat kasutatud eelkõige raamatute loomiseks, ei ole tekstide trükkimine sugugi ainuke trükitehnika kasutusviis. Säilinud on ka võimalus teha ise erinevaid templeid ning trükkida ainuomaseid ja originaalseid esemeid.

Raamatus „Tegusad templid“ on näidatud mitmed lihtsad võimalused, kuidas käepäraste vahenditega ise trükitempleid valmistada ning milliseid looduslikke materjale kasutada, et nendega mustreid trükkida. Kui puust trükipakkude nikerdamine on aega- ja oskusi nõudev käsitöö, siis matkamatist, pitsakarbist või kartulist templi tegemine on lihtne, kiire ja kõigile jõukohane. Koduseks kaunistamiseks sobivad sellised templid suurepäraselt, sest vaatamata materjali näilisele pehmusele on need üllatavalt vastupidavad ja kaua kasutusvõimelised. Raamatu esimeses osas ongi piltidega õpetused erinevatest materjalidest template valmistamiseks ja nipid nendega töötamiseks, lisatud on nõuanded looduslike materjalide, nagu sulgede, kõikvõimalike taimeosade ja kõõviljadega trükkimiseks. Samuti on ülevaade materjalidest, millele trükkida ja näited kasutatavatest värvidest.

Raamatu teises osas on näidatud esemed, mis on templitrukiga kaunistatud. Ja selles vallas on võimalusi tõesti palju. Noorematele ja algajatele trükivilistele on kindlasti sobilikud erinevad paberitööd, kaunistada saab nii pakkepabeleid kui kinkekotte, aga ka trükkida post- ja nimekaarte või sünnipäevakutseid. Kuid ei maksa peljata ka tekstiilile trükkimist – elavdada saab näiteks valmisriideid, tehes mustriks igavana näivat T-särki või poekotid. Julgustan katsetama ka suuremate töödega – miks mitte trükkida endale ainulaadne seelikukangas, omanäoline voodipesukomplekt või koguni kardinaid. Ja lõpuks saab raamatust teada ka, mida kujutab endast päikesetrukk või mida põnevat võib trükkimise vallas korda saata vihm! Tegusat tembeldamist!

KADRI TOMASSON, autor

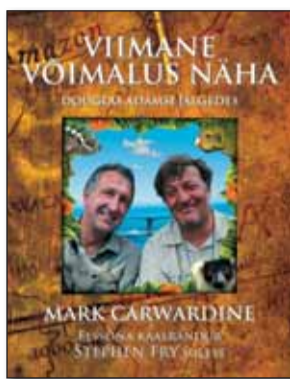
**Heljo Mänd
TUULEHUNT**

Lehekülgede arv: 88 lk
Värviskeem: värviline

**Eve-Hele Sits
ÜHEKSA VÄEGA MAJA**

Lehekülgede arv: 28 lk
Värviskeem: värviline

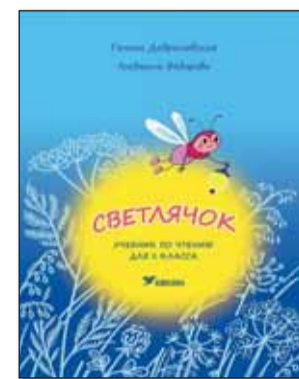
**Mark Carwardine, Stephen Fry
VIIMANE VÕIMALUS NÄHA**

Lehekülgede arv: 320 lk
Värviskeem: värviline

**Эвелин Кийве, Мерике Куль,
Кристи Кыйв, Кай Парт
Я ВЫБИРАЮ ЗДОРОВЬЕ.**

Учебник по человековедению
для 8 класса

**Галина Добролюбская,
Людмила Фёдорова
СВЕТЛЯЧОК**

Учебник по чтению
для 1 класса

Ole on omaette olija poiss. Emaga kodus olla meeldib talle palju rohkem kui lasteaias. Veel on Ole poiss, kellele meeldib sõnadega mängida ja muinasjutte kuulata ning kes hakkab juba oktoobris päkapikke ootama ja suudab oma lõputute päkapikujuttudega ära tüüdata isegi vanaema. Mis Olele veel meeldib? Talle meeldib hommikuti kaua magada. Et Olet üles saada, on vaja tervet äratajate armeed, kuhu kuuluvad nii Kalliahv, Lambuke ja Lövi kui ka Ole ema. Muidu on Ole aga üks päris tavaline kuueaastane poiss, kes elab koos ema, isa, venna ja vanaemaga päris tavalist elu. Pildid joonistanud **Kamille Saabre**.

Igal kevadel tärkab metsaveerel imekaunis taim – üheksaväginine. Päike soojendab lilleprintsessi ning tema tõrvikusarnase õisiku külge ilmub aina uusi ja uusi õiepungi. Kuid mitte ainult päike ei armasta vägevast taimet, vaid ka paljud-paljud teised. Ämblikud koovad tema lehtede vahele oma võrke, millest kaval kärbes püüab hoolsalt eemale hoida. Lepatriinud, õnnetriinud ja kiilassilma vastsed tulevad üheksaväginise pehmetele lehtedele lehetäisid jahtima.

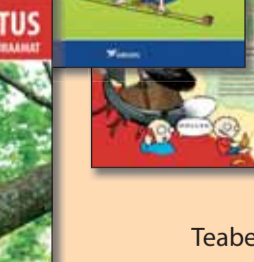
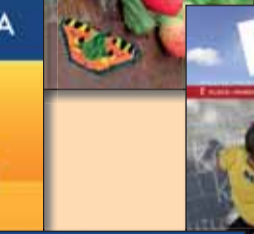
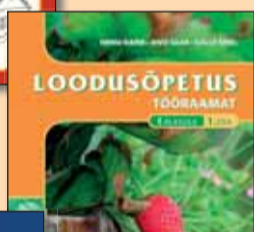
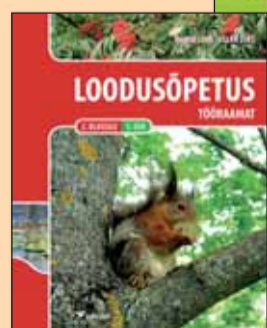
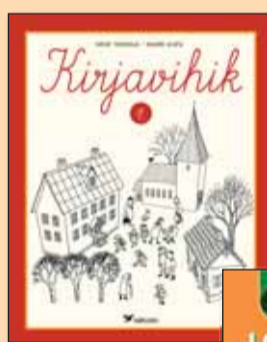
Kaunis raamat jutustab lastele looduse ringkäigust ning sellest, kuidas kõik on omavahel seotud. Kes seda tunneb, mõistab paremini nii loodust kui ka iseennast.

Zooloog Mark Carwardine ülesanne on otsida üles ohustatud liigid ning kirjeldada loodusteadlase pilguga neid ja nende praegusi elutingimusi, Stepheni osaks jääb kirjeldada seda otsimise ja leidmise protsessi läbi asjatundmatu ja looduskauge tavainimese silmade. Nii ongi selle omapärase reisikirja juures nautimiseväärtus nii kogu see teave, mida looduse ja loomade kohta saame kui ka reisimeeste uskumatud juhtumised ja arutelud, võrtsitatud rohke koguse Briti huumoriga. See lustakas, meelelahutuslik, teabeküllane ja mõtlemapaneev lugu on ainulaadne pilguheit kaduvasse maailma meie ümber.

Учебник предлагает современную и достоверную информацию об основных сферах жизни, связанных со здоровьем, – например, ты узнаешь, кто или что влияет на решения, которые мы принимаем в отношении своего здоровья, сколько времени мы должны уделять физической активности, как еда влияет на наше состояние, почему человеку необходимы сон и отдых, как преодолевать стресс, как происходит сексуальное развитие человека, почему человеку, употребляющему наркотики, так трудно от них отказаться, что можно сделать для повышения личной безопасности и т.д.

В издание учителей-практиков вошли разнообразные по жанрам произведения народного творчества, писателей-классиков и современных писателей и поэтов. Особое внимание уделяется формированию основных видов речевой деятельности, обогащению словаря и читательского опыта детей. Построение каждой темы включает в себя словарную минутку, работу по содержанию текста, работу над проработкой пословиц по данной теме, творческие задания, позволяющие критическое мышление и осуществлять дифференцированное обучение.

KOOLIBRI TEABEPÄEVAD ALGKLASSIÕPETAJATELE

ALGKLASSIÕPETAJATE TEABEPÄEV **TARTUS**
6. JUUNIL 2013 KELL 10.00–15.30
DORPATI KONVERENTSISEKSKUS, TURU 2

10.00–10.55
11.00–12.00
12.00–12.30
12.30–13.25
13.30–14.25
14.30–15.30

Kirjatehnika
Matemaatika
Kohvipaus
Loodusõpetus
Lugemismängud
Digiõpikud iPadis

2 10.00–10.55
11.00–12.00
12.00–12.30
12.30–13.25
13.30–14.25
14.30–15.30

Matemaatika
Loodusõpetus
Kohvipaus
Inimeseõpetus
Eesti keel
Digiõpikud iPadis

3 10.00–10.55
11.00–12.00
12.00–12.30
12.30–13.25
13.30–14.25
14.30–15.30

Loodusõpetus
Inimeseõpetus
Kohvipaus
Eesti keel
Matemaatika
Digiõpikud iPadis

ALGKLASSIÕPETAJATE TEABEPÄEV **TALLINNAS**
11. JUUNIL 2013 10.00–15.30
TALLINNA ÜLIKOOL, UUS-SADAMA 5

Teabepäevadest osavõtt on õpetajatele tasuta; kõik osavõtjad saavad tööks vajalikud materjalid ja koolitustõendi.
Täpsem info ja registreerimine Koolibri kodulehel www.koolibri.ee (kursused).

